05
15. APRIL 2022
ÅRGANG 122

TRO & MISSION

MINKAVLERENS MARERIDT: MISTEDE ALT

> SIDE 10

TEMA:
TRO OG VIDENSKAB

> SIDE 24

RESERVEMØDRE PÅ NATOS ØSTFRONT

> SIDE 6

TANZANIA-PROJEKT GAV SARA MOD TIL AT STARTE SYSKOLE

> SIDE 20

LME-ELEVER I FINALEN VED "UNGE FORSKERE"

> SIDE 23

Forårsdag på Stubbekøbing Efterskole

Lørdag d. 21. maj kl. 11-14

Kom og oplev vores skole, når vi slår dørene op til vores hyggelige forårsmarked.

Boderne åbner kl. 11, her kan du købe din frokost, se og købe forskellige ting vores kreative elever har produceret i løbet af året, deltage i udendørsaktiviteter og meget mere.

Velkommen til en hyggelig lørdag i Stubbekøbing!

Stubbekøbing Efterskole

Gl Landevej 27b

4850 Stubbekøbing

penta byg a|s

pentabyg.dk

VI SØGER EN KONTORASSISTENT TIL TILTRÆDELSE I VORES MALERAFDELING HURTIGST MULIGT

KVALIFIKATIONER:

- At du har erfaringer med administrative rutiner og opgaver
- At du kan lide at have travlt og arbejde med mange forskellige ting på en arbejdsdag
- At du har flair for IT og brug af elektroniske kommunikationsplatforme
- At du har en stærk økonomisk forståelse

DINE PRIMÆRE OPGAVER VIL VÆRE:

- Styring af vores lønbogholderi
- Opfølgning på- og administrering af vores kvalitetssikring
- Ad hoc-opgaver på kontoret

VI TILBYDER:

- Fast stilling på 20-25 timer i ugen
- Løn efter kvalifikationer
- Pension
- Mulighed for stor indflydelse på din egen arbejdsdag
- At du bliver en del af et meget engageret team i vores forretning

Er ovenstående noget for dig, så kontakt os på kontakt@pentabyg.dk eller direktør Jens Kristian Nyborg på telefon 41710950. Ring også gerne, hvis du bare vil have en uforpligtende snak om jobbet.

INDHOLD

06 Reservemødre for danske soldater

10 PORTRÆT
Minkavlerens mareridt: mistede alt

18 **LM RUNDT**
> LMU'ere besøgte plejehjem
> Kirkeprojekt skaber lokal forandring i Tanzania
> Efterskole-elever vandt regionsfinale i forskerkonkurrence

24 **TEMA: TRO OG VIDENSKAB**
> Naturen viser mig Guds eksistens
> Naturvidenskaben har ikke en antikristelig dagsorden
> Børn lærte om Gud ved at lave forsøg
> Hvert atom vidner om Gud

30 **KIRKEN VERDEN RUNDT**

33 **NYT FRA LM**

34 Paradislængsel på Facebook

35 ANMELDELSE
Kristen i grænselandet

34 Et resursested for kirken

38 PORTRÆT
Geolog har fundet fast grund under fødderne

43 Skønt, at flere ser værdien af parterapi

NICKLAS LAUTRUP-MEINER
KOMMUNIKATIONSLEDER
NLM@DLM.DK

TAL MED DIN **PRÆDIKANT**

Den 2. april var der Landsprædikantkonference. Navnet kunne antyde, at det er en konference for landsprædikanter og ikke en konference for prædikanter fra hele landet. Alligevel havde flere vovet sig til Odense for at blive udrustet til tjenesten.

Flertallet af deltagerne havde passeret den første ungdom, men i højere grad end tidligere var der i år også prædikanter med, der statistisk set har den længste del af deres liv foran dem.

Uanset alder er det glædeligt, at mange havde prioriteret at bruge en lørdag på at få inspiration til deres tjeneste som prædikant. Det er en tjeneste, hvor de fleste giver meget. I sådan en position er der risiko for, at man brænder ud, bliver for overmodig og tror, at man kan køre på autopilot eller endnu værre: at man glemmer selv at modtage.

MANGE MULIGHEDER FOR INSPIRATION

Der var heldigvis masser at modtage denne lørdag, ligesom der også er mange lokale tiltag og andre muligheder for inspiration til LM's prædikanter.

Hvad sådan en konference dog i sagens natur ikke kan give, er en nær kontakt til tilhørerne i hverdagen. Et tema, der gik igen på Landsprædikantkonferencen, var at prædikanttjenesten er ensom.

PRÆDIKANTER HAR BRUG FOR RESPONS

Og selv om konferencen nok var en kærkommen anledning til at tale med ligesindede om de udfordringer og glæder, man møder, så kan det ikke gøre det ud for anerkendende ord i hverdagen, en samtale om andre vinkler eller forståelser af teksten, forslag til relevante emner eller et undrende spørgsmål, dér hvor det er nødvendigt.

Det skal gøres klogt, for en prædikant kan være følsom omkring sin prædiken – særligt lige efter den er afholdt. Men det må ikke afholde os fra at give prædikanten den værdifulde respons, som en opmærksom tilhører kan give. Berøver vi prædikanterne vores respons, giver vi dem ikke mulighed for at forstå vores hverdag, eller hvordan det, de siger, kan blive forstået eller misforstået.

Uden respons kan resultatet blive prædikener uden relation til hverdagen i indhold og sprog. Det er hverken prædikant eller tilhører tjent med.

KATEKISMUS PÅ LYD

Nu kan Luthers lille Katekismus høres som lydbog.

Lydbogen er resultatet af et samarbejde mellem LM, TilLiv.dk og Kristeligt Arbejde Blandt Blinde. Det korte bekendelsesskrift, der på enkel vis kommer igennem kristendommens grundelementer kan findes på TilLiv.dk

"Den har et indhold, der er sundt at tænke og meditere over i hverdagen," forklarer TilLiv.dk's redaktør Lars Malmgaard Jensen.

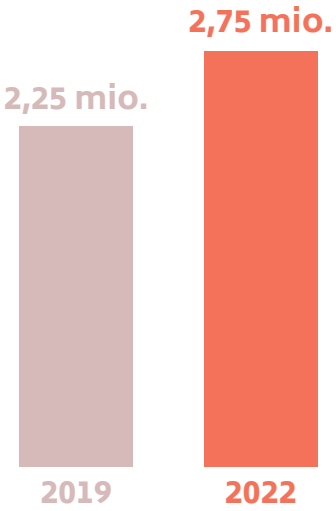

REKORD OMSÆTNING I LUMI GENBRUG

Det har været et bragende godt første kvartal 2022 for LUMI Genbrug.

Med en omsætning på hele 2.750.178 kroner blev den hidtidige rekord fra 2019 slået.

FOTO: JENSEN

CAMBODJA-MISSIONÆRER INVITEREDE NABOER TIL **MAD OG ANDAGT**

Naboer, fire tuk-tuk chauffører og nogle fra et slumområde uden for byen kom forbi, da missionærerne Mie og Johannes Jensen for første gang for tre uger siden inviterede til "Eat and listen" – "Spis og lyt".

Det er et nyt koncept, som missionærparret har startet op i deres hjem i Siem Reap i det nordlige Cambodja. Her bliver gæsterne budt på middagsmad, og bagefter bliver der holdt en andagt.

"Inspirationen har vi fra en tidligere sømandsmissionær, som inviterede til 'Suppe og Bibel'," fortæller Johannes Jensen om konceptet fra Aggershøj, som har været Sømandsmissionens hjem for søfartsstuderende på Ærø.

Med denne cambodjanske udgave håber de at kunne få kontakt til endnu flere i lokalområdet.

DEN 25. MARTS VAR DER LOVSANGSAFTEN I DAR ES SALAAM I TANZANIA MED LOVSANG, ANDAGT, BØN OG SOCIALT SAMVÆR. DET VAR SOMA BIBLIA, DER STOD BAG – I SAMARBEJDE MED DEN LUTHERSKE KIRKE – MED BOGVOLONTØR LUKAS NIELSEN SOM PRIMUS MOTOR.

Kun det utilgivelige har brug for at blive tilgivet.

FLEMMING BAK POULSEN I BUDSKABET NR 2/2022

FOTO: SØRENSEN

FÆLLES **MISSIONÆR-KONFERENCE** I PERU

De danske og norske missionærer fra Peru og Bolivia var i uge 14 samlet til konference på det teologiske fakultet i Arequipa.

Generalsekretær Søren Skovgaard Sørensen, der deltog i konferencen, fortæller, at den lutherske kirke i Peru udtrykker taknemmelighed for missionærernes indsats og fortsat ser et behov for særligt familiearbejde og teologisk undervisning.

PRIVATFOTO

LM'S FAMILIEKONSULENT AFSLUTTER FØRSTE DEL AF SEXOLOGUDDANNELSEN

Kristian Andersen fik i marts bevis på, at han har bestået første år af uddannelsen som sexolog.

”Jeg er glad for at få den faglige viden om seksualitet og vil gerne være med til at skubbe til sex som tabu,” siger familiekonsulenten, der også underviser og har samtaler om udfordret seksualitet.

ONLINE GUDSTJENESTE NR. 100

Søndag den 27. marts sendte Norea Online Gudstjeneste nummer 100. Ejler Nørager var prædikant, ligesom han var i den første gudstjeneste.

Online gudstjenesterne begyndte under coronanedlukningen, men selv om de lokale kirker og menigheder er i gang igen, er der stadig mange, der ser med hver søndag.

KUFF MAD
HAR BRUG FOR
NOGET? SÅ SPØRG
Schulstad
Vahvlid
AD USO
PROFESSION
Staccato

<

En stor del af Birgitte (tv.) og Åses arbejde som soldaterhjemsledere er at bage kage og hygge om soldaterne

RESERVEMØDRE FOR DANSKE SOLDATER PÅ NATOS ØSTFRONT

"VI FØLTE BEGGE, AT **GUD VILLE HAVE OS TIL AT REJSE TIL ESTLAND,**" SIGER TO LM'ERE I EFTERLØNSALDEREN, DER NU ER LEDERE PÅ KFUM'S SOLDATERHJEM I BYEN TAPA.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG **FOTO** PRIVAT, TOBIAS ROED JENSEN, NIKOLAJ THIDE / FORSVARET

Åse Mortensen og Birgitte Folkmann har været veninder i mange år og kommer i samme LM-menighed i Hillerød. I marts rejste de sammen til det østlige Estland ifølge med 200 danske soldater, der er udstationeret som en del af NATO's øgede tilstedeværelse i de baltiske lande. Her skal de være i henholdsvis tre og seks måneder som ledere af det danske soldaterhjem i byen Tapa.

Det var noget af en beslutning for de to 64-årige nordsjællændere, der begge er gift og har voksne børn. De kommer også begge fra et langt arbejdsliv som pædagoger – Åse senest i SFO'en på Johannesskolen i Hillerød og Birgitte som leder af LM's Børnehus i Græsted.

ET STORT OMSORGSGEN OG GOD HUMOR

I november hjalp Birgitte til på KFUM's soldaterhjem i Høvelte, og herfra kom inspirationen for de to til at rejse ud som soldaterhjemsledere sammen, da de hørte om den ledige stilling.

"Vi syntes, vi passede godt sammen til sådan en opgave, og vi følte begge, at Gud ville have os til at rejse til Estland."

"I løbet af vores arbejdsliv har vi haft mange snakke med forskellige mennesker om både de gode og de svære ting her i livet. Og så har vi begge et stort omsorgsgen, har samme humor og vil gerne begge fortælle andre om Jesus."

En af Åses egne sønner har været udsendt som soldat til Irak i to omgange, så hun ved lidt om, hvordan livet er som udsendt, og har desuden prøvet på egen krop, hvad det vil sige at stå derhjemme som mor og være bekymret for sine kære.

KRIGEN I UKRAINE ER RYKKET TÆT PÅ

De danske soldaters deltagelse i Estland er med til at styrke NATO's forsvar af den østlige grænse op mod Rusland. Dermed er krigen i Ukraine pludselig rykket tæt på, og selv om de to udsendinge føler sig i trygge hænder på militærbasen, er de glade for, at der inden afrejsen i marts blev holdt udsendelsesgudstjeneste for dem i Hillerød Frimenighed.

"Det betyder alt for os, at både vores familier og menighed står bag os med støtte og forbøn. Vi kunne ikke have klaret det alene. Vores menighed er jo vores åndelige hjem, og det var så godt og også lidt rørende med en forbønshandling sammen med alle de andre fra menigheden, for der er jo ingen af os to, der har prøvet sådan noget før," siger Åse.

Den 11. marts fløj de sammen med de danske soldater til Estland, og ved ankomsten blev de mødt af den danske ambassadør i landet, som gav dem en varm velkomst.

"Det var en super modtagelse. Hun fortalte os, hvordan vi som ledere af soldaterhjemmet er nogle af de vigtige på denne mission."

KRAM OG KAGE TIL SOLDATERNE

Fordi Danmark kun sender soldater til Estland hvert andet år, blev de første dage brugt på at

^
På soldaterhjemmet er der kaffe, kage, søndagsfrokost og daglige andagter.

”pakke soldaterhjemmet ud igen”, købe ind, bage og lave mad og gøre klart til at byde soldaterne indenfor. Ellers er livet som soldaterhjemsledere i Tapa meget, som man kender det fra Soldatermissionens øvrige arbejde i Danmark og ude i verden, fortæller de to ledere.

”Vi kan være med til at give soldaterne et trygt hjem midt i det fremmede som en slags ’reservemødre’, hvor vi kan hygge, bage, grine og græde sammen med vores soldater, der jo er længe væk hjemmefra. Nogle trænger også bare til et kram,” siger Åse og fortsætter:

”Så kører vi også ud med kage til soldaterne, når de er ude og arbejde forskellige steder i campen, og til dem, der ligger i karantæne med corona. Vi har lige haft syv, der har haft det. Om søndagen laver vi lidt ekstra til frokost, og de glæder sig meget til, at vi får bagt rugbrød. Det kan man nemlig ikke få her i Estland.”

BØN OM, AT SOLDATERNE MÅ MØDE JESUS

Åse og Birgitte samarbejder med den udsendte feltpræst, der holder gudstjeneste for de danske soldater hver søndag aften. De andre aftener står de selv for at holde en kort andagt på soldaterhjemmet.

Her møder de stor respekt blandt de fremmødte soldater, når der bliver bedt og læst i Bibelen.

”De slukker for fjernsynet og lytter, når vi har andagt, og det er vi glade og taknemmelige for. Vi ved jo at Guds ord aldrig vender tomt tilbage, og det er vores bøn, at bare en eller to må få et møde med Jesus,” siger Åse. ■

OM SOLDATERMISSIONEN

KFUM's Soldatermission driver 14 soldaterhjem i Danmark og har siden 1998 været udsendt med Forsvaret til Bosnien, Kosovo, Irak, Libanon, Afghanistan og hvert andet år til Estland. Formålet er "at arbejde blandt Forsvarets personel ved forkyndelse af det kristne budskab og praktisk tjeneste”.

» Vi møder stor respekt blandt de fremmødte soldater, når der bliver bedt og læst i Bibelen.

MED NATO MOD ØST

De danske soldater i Estland er en del af NATO's multinationale styrke på omkring 4.000 soldater i Baltikum og Polen.

Dermed er de med til at styrke sikkerheden i den østlige del af NATO's territorium og afskrække mod angreb fra øst, hvilket krigen i Ukraine har vist et øget behov for.

Soldaterne i Estland gennemfører blandt andet en vinteruddannelse, så de lærer at holde sig tørre og varme og derigennem opretholde kampkraften i kulde og vintermiljø.
De lærer om bevægelse og kamp i vinterudrustning, at tænde bål, at forholde sig til nedkøling af kroppen og at lave skjul og sløring i sne.

Lisbeth og Bjarne Thorlund og deres fire børn har været igennem en meget turbulent tid: "Vi sagde til hinanden, at vi måtte tage én dag ad gangen.". Midt i det hele har de oplevet Guds og andres omsorg.

ET PRESSEMØDE **TRAK TÆPPET VÆK** UNDER FAMILIEN THORLUNDS LIV

MINKAVLERFAMILIEN FRA ØLGOD MÅTTE OPGIVE DERES ERHVERV, DA STATSMINISTEREN I NOVEMBER 2020 BEORDREDE ALLE DANSKE MINK AFLIVET. ALLIGEVEL MÆRKER DE, AT **TROEN PÅ GUD BÆRER.**

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG **FOTO** LINE THORØ ØSTERBY, PRIVAT

Klokken var 16.00. Opvasken fra eftermiddagskaffen stod endnu på køkkenbordet hos den vestjyske minkavlerfamilie fra Krageris uden for Ølgod. Pelsningssæsonen var lige på trapperne, så de rumænske sæsonarbejdere var netop ankommet samme dag og var parat til det årlige arbejde med at pelse mink og klargøre skind til salg.

Hele familien, Lisbeth og Bjarne Thorlund og parrets fire børn i alderen 6-13 år, sad musestille på række i sofaen og stirrede vantro ind i fjernsynet, da Danmarks statsminister trådte frem på skærmen. Den besked, hun skulle komme med, ville på ét splitsekund smadre hele familiens erhverv – den familievirksomhed, Bjarne havde overtaget efter sin far, og som det havde taget 40 år at bygge op.

”Det er nødvendigt at aflive alle mink i Danmark. Det gælder desværre også avlsdyrene.”

Sådan lød det kort og kontant på pressemødet den novemberaften for snart halvandet år siden. Begrundelsen var, at minkene på grund af corona-epidemien udgjorde en trussel for folkesundheden. Det var en besked, alle landets lidt over 1.100 minkavlere havde frygtet komme, og de fik nu ti dage til at slå alle mink ihjel.

”Min farbror, der også var minkavler, havde lige forinden ringet til mig og sagt: ’Jeg tror, de lukker det hele.’ Vi var allerede lidt presset, for vi skulle sende prøver ind hver uge for at se, om minkene var smittede. Hans farm ligger kun en kilometer fra vores, så hvis den blev ramt, var vi færdige,” siger Bjarne.

HVAD SKAL VI NU LEVE AF?

Efter pressemødet var alle i stuen rystede. Lisbeth sad i sofaen og græd, og flere af børnene græd også. De var bekymrede for, hvad der skulle ske. En af de rumænske medarbejdere kom ind i stuen og gav hele familien et kram.

”Det var meget specielt og bevægende. De var jo også berørt af det. De kom herop hvert år og hjalp os. Det var deres beskæftigelse. Hvad skulle de nu leve af?” fortæller Bjarne.

Selv oplevede han det hele som en uvirkelig drøm.

”Det var lidt, som om man var i skolen, og klokken ringede for tidligt til sommerferie: ’Nu

Bjarne Thorlund overtog minkfarmen efter sin far, som købte de første mink for 40 år siden.

skal der ske noget helt nyt.' I et splitsekund mellem gråd, chok og følelser nåede jeg at tænke, at det var lidt spændende, det her. Vores situation og liv er ændret, det er ude af vores hænder, men det er jo ikke sikkert, det bliver dårligt. Der var nogle nye muligheder foran os. Vil Gud ændre vores liv, så må han gøre det."

Han mærkede en enorm vrede – ikke på Gud, men over, at alt det, hans far og mor havde bygget op, som havde været der gennem hele hans barndom, og som de havde arbejdet sammen om, slidt med og glædet sig over, nu bare skulle smides væk. Hans far, Mads Peder Thorlund, som i mange år var formand for LM i Ølgod, startede farmen med at købe 30 mink, og han udbyggede stille og roligt med tiden. Bjarne kom med i farmen i 2006, og de to havde et godt samarbejde og generationsskifte over flere år, inden han endte med at have omkring 19.000 mink.

MINKSAGEN KORT

JUNI 2020
Fødevarestyrelsen registrerer coronasmitte på en minkfarm i Nordjylland. Tre nordjyske minkbesætninger bliver aflivet.

1. OKTOBER 2020
Regeringen meddeler på et pressemøde, at alle mink i en radius af 7,8 kilometer fra en smittet farm skal aflives.

NOVEMBER 2020
Ny risikovurdering fra Statens Serum Institut konkluderer, at "en fortsat minkavl under en igangværende covid-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder effekten af corona-vaccine."

4. NOVEMBER 2020
Statsminister Mette Frederiksen beordrer på et pressemøde alle mink i Danmark aflivet.

29. NOVEMBER 2020
Det bliver forbudt at holde mink i Danmark indtil udgangen af 2021 – senere er forbuddet forlænget, så det gælder 2022 med.

1.246 minkavlere har valgt at give op og tage imod erstatning. Kun 13 indgår i en dvaleordning med mulighed for at starte op igen.

Erstatningen forventes at koste op mod 19 milliarder kroner.

<

Inden nedlukningen havde familien Thorlund omkring 19.000 mink, og der var altid travlt, når de nåede til pelsningssæsonen.

”Gud havde betroet os det hele. Og nu skulle det bare smides i skraldespanden. Det var nærmest som en ugudelighed ind over vores land. En foragt for Guds gode gaver.”

PELSEDE TI DAGE I DØGNDRIFT

Samme aften ringede Bjarne til sin far, og de aftalte at gå i gang med pelsningen allerede næste morgen. Der var en deadline på ti dage, hvis de skulle nå at få del i den bonus, der blev tilbudt minkavlerne, så det var bare at komme i gang.

”Jeg kunne ikke finde ro. Hele den nat lå jeg vågen, tænkte, bad og talte med Gud om det: ’Hvordan skal vi dog nå det?’ Normalt tager det dobbelt så lang tid at pelse de dyr, der ikke skal gemmes til avl. Og her skulle vi slå dem alle sammen ned på den halve tid. Det var lidt en umulig opgave.”

De næste ti dage arbejdede de i døgndrift med at pelse alle mink og aflive dem.

”Alle hjalp til – medarbejderne, far, mor, Lisbeth og børnene. Selv svigerfar kom til undsætning. Det var lige til at få en klump i halsen over at se os arbejde sammen bare for at ødelægge det hele.”

Da der ikke var smitte i besætningen, kunne de heldigvis beholde skindene og sælge dem senere. Men tabet var stadig stort, for også alle de bedste avlsdyr, som skulle sikre driften fremover, måtte lade livet. Politiet ringede, og hjemmeværnet kom på besøg for at sikre, at alt gik planmæssigt.

”Magnus, vores ældste, havde gennem et stykke tid samlet sig nogle mink i forskellige farver nede i den ene ende. Nogle af dem var håndtamme, og han gik og snakkede med dem. Så det var meget svært for ham, da de skulle væk. Børnene prøvede at gemme nogle af minkene for mig. De havde lagt foder i fryseren og håbede, jeg ikke opdagede det. Men jeg blev jo nødt til at sige til dem: ’Desværre, det går ikke.’ Det var hårdt.”

HALVANDEN KILOMETER TOMME STALDE

Da de mange tusinde mink var slået ihjel og kørt væk, gik Bjarne rundt i de halvanden kilometer tomme stalde. Medarbejderne var sendt hjem, og nu var det endelig tid til at sove.

”Vi havde jo knoklet på fra morgen til aften, indtil vi var færdige. Når jeg endelig kom i seng, var jeg så træt, som jeg aldrig har oplevet før.”

Oveni kom bekymringerne om økonomien og fremtiden. Lisbeth blev i en periode nødt til at få sovemedicin for at kunne falde i søvn. Tankerne kørte. Kunne de blive boende? Hvad skulle der ske med arbejde?

”Det var en tid med stor usikkerhed. Vi sagde til hinanden, at vi måtte tage en dag ad gangen. Det var nok hårdest for Lisbeth og børnene, for vi havde ikke haft tid til at sætte os ned som familie og snakke tingene igennem. Jeg kunne kun sige ’Prøv at høre her: Det skal nok gå. Gud passer på os, uanset om vi har mink eller ej.’ Det var jeg helt rolig i. Den tryghed havde vi.”

Heldigvis kan familien blive boende i huset og mister ikke millioner som mange andre minkavlere, der måtte sende tonsvis af smittede dyr direkte ned i store massegrave. Men de vigtige stammer og særlige typer mink, som det har taget mange år at avle frem, er væk. Minkfarmen skal stadig holdes ved lige, indtil myndighederne har foretaget en vurdering til en eventuel erstatningssag. Det føles lidt meningsløst nu, og der er noget vemodigt over at gå rundt derude, erkender Bjarne.

”Den ene af mine drenge kom ud til mig en dag og sagde: ’Far, jeg har jo lige lært at fodre dyrene. Hvad skal jeg

Når Bjarne fodrede minkene ude i staldene, kom børnene ofte ud og kørte en tur med ham på fodermaskinen.

Børnene prøvede at gemme nogle af minkene for mig. De havde lagt foder i fryseren og håbede, jeg ikke opdagede det. Men jeg blev jo nødt til at sige til dem: "Desværre, det går ikke." Det var hårdt.

bruge det til nu?' Når jeg bad ham om at hjælpe mig med at reparere noget i staldene, sagde han: 'Det er fuldstændig spild af tid. Det gider jeg simpelthen ikke.'"

TID FOR NYE MULIGHEDER

Den efterfølgende periode gav dog også tid for nye muligheder. Rollerne derhjemme var pludselig byttet om. Lisbeth fandt et arbejde som gravermedhjælper på en kirkegård sammen med en deltidsstilling på Finderup Efterskole. Og Bjarne, der nu var hjemmegående, kunne køre børnene i skole eller til tandlæge og hjælpe til i hjemmet.

"Det har jeg aldrig haft tid til før. Jeg tager det stille og roligt. Vi har egentlig i mange år haft alt for travlt i minkproduktionen, så jeg har faktisk også nydt den tid, hvor der pludselig ikke var så meget at lave."

Familien mærkede en stor omsorg fra naboer og fra folk i Ølgod LM, hvor de kommer.

"De har snakket med os, skrevet til os, og nogle kom også med blomster. Selv om far og mor ikke bor herude længere, kom der også nogen hjem til dem med blomster. Det varmer og bærer igennem sådan en tid."

FRA SKIND TIL SKILTE

Hvad der skal ske med de mange længer med tomme minkbure, er endnu uvist. Regeringen behandler stadig sagen om erstatning. Senest 1. april skulle de tidligere minkavlere give besked,

<

”Alt er jo Guds, og han må tage det hele, hvis han vil, og så er det egentlig stadigvæk godt, det han finder på at gøre. Også selv om jeg ikke helt kan forstå det,” siger Bjarne Thorlund,

om de endegyldigt ville opgive erhvervet og modtage kompensation for deres tab. Én ting er helt sikkert, mener den 43-årige tidligere minkavler fra Ølgod. Der kommer aldrig mere til at gå mink på hans farm. Forbuddet mod at holde mink i Danmark blev forlænget yderligere et år. Det gør det svært overhovedet at tænke på at starte minkavl op igen.

”Branchen er ødelagt. Det tager mange år at opbygge sådan noget op fra bunden. Det tror jeg ikke, der er mange, der har mod på at gøre igen,” siger han.

Derfor har han sammen med Lisbeth kastet sig ud som iværksætter i en helt anden branche: UV-print af skilte og vægbilleder. Idéen kom, da han skrev en lang liste over mulige jobs, han kunne tænke sig. Han ville gerne fortsætte som selvstændig og producere noget. Det arbejder han på at få i gang.

I den tomme maskinhal bag stalden, hvor de tidligere stod og pelsede de mange tusinde mink, har han indrettet to store produktionslokaler. I stedet for fodermaskiner står der en fræse- og skæremaskine og i et andet rum en kæmpe UV-printer, som kan lave slidstærkt tryk på forskellige materialer som akryl, hårdt skum og træ. Ved siden af står et skrivebord med to computere. Her sidder han og Lisbeth og modtager ordrer fra firmaer og private og arbejder med opsætning til print.

GUD MÅ TAGE DET HELE

Firmaet er stadig så nyt, at Bjarne endnu ikke ved, om det kan briste eller bære. Alligevel hviler han trygt i, at Jesus har omsorg for ham og familien.

”Vi står i en lige så usikker situation som for halvandet år siden, da vi mistede minkene. Kan vi lave det her? Kan vi få det til at løbe rundt? Jeg er opvokset

Gud passer på os, uanset om vi har mink eller ej. Det var jeg helt rolig i. Den tryghed havde vi.

med minkavl og følte, jeg var rigtig dygtig til mit fag. Men det her ved jeg ikke, om jeg kan lære. Jeg har lige investeret i nogle dyre maskiner, og hvad nu hvis jeg ødsler det hele væk? Så må jeg bare hvile i, at selv hvis jeg forvalter det dårligt, er Jesus stadig min frelser."

"Alt er jo Guds, og han må tage det hele, hvis han vil, men det evige liv bliver ikke taget fra os. Gud må gøre, hvad han vil, og så er det egentlig stadigvæk godt, det han finder på at gøre. Også selv om jeg ikke helt kan forstå det. Det er det, man må støtte sig til i svære tider." ▪

BJARNES GODE RÅD I EN LIVSKRISE

1 Tal med Gud om det, der er svært.

2 Stol på Gud – også når det ser umuligt ud.

3 Tak Gud – fordi han trods alt "mætter vores liv med gode gaver" (Salme 103).

Både de ældre beboere og de unge hyggede sig ved denne noget utraditionelle LMU-aften på plejehjemmet.

LMU'ere besøgte naboerne på plejehjemmet

20 UNGE KRISTNE FRA NORDSJÆLLAND BRUGTE **EN LMU-AFTEN SAMMEN MED DE ÆLDRE** PÅ ÅLHOLMHJEMMET.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG **FOTO** LMU I ULLERØD

Tempoet var ikke særligt højt til mødet i Ullerød-LMU torsdag den 24. marts. Men det var aldersgennemsnittet til gengæld.

En flok unge fra den nordsjællandske LMU-forening i Hillerød Vest var nemlig på besøg hos naboerne på Plejecenteret Ålholmhjemmet, der ligger lige ved siden af LM's hus på Kirsebær Allé.

Her tilbragte unge og ældre en times tid sammen om aftenen i opholdsstuen, hvor LMU'erne først holdt et lille oplæg med refleksioner over et digt af Kaj Munk. Bagefter blev der sunget sammen og snakket hen over kaffebordene.

FEDT AT KUNNE GLÆDE ANDRE

Aftalen med plejehjemmet var kommet i stand, fordi en af de unges bedsteforældre bor derovre, forklarer Carl Gustav Olsen, der var en af de 15-20 LMU'ere, som var med den aften.

"Det var en rigtig god oplevelse at være der. Det er jo ikke alle de ældre, der er vant til at høre om Gud. Så vi valgte at læse et digt i stedet for at holde en andagt og synge nogle salmer med dem, som de kendte, for at møde dem på deres banehalvdel. Og det var tydeligt at mærke, hvor glade de var for, at vi kom."

"Vi snakkede om det bagefter, da vi kom 'hjem' i LMU'en, hvor fedt det var at kunne gøre andre glade. Det er utroligt, hvor lidt der skal til for at gøre noget for andre, og hvor meget det betød for dem, at vi ville bruge en time af vores tid."

EN SMULE GRÆNSEOVERSKRIDENDE

Nogle af de unge, der ikke var så vant til at snakke med ældre, syntes, det havde været en smule grænseoverskridende, fortæller han.

"Flere af beboerne på plejehjemmet er demente, så det var ikke alle steder, hvor snakken gik lige godt. Andre steder kunne man sagtens få en god snak med de ældre."

Plejepersonalet var dog gode til at fortælle bagefter, hvordan de også kunne mærke, at det havde været en god oplevelse for de ældre.

"Det gør bare, at vi får lyst til at gøre noget lignende igen," siger Carl Gustav Olsen, der er med i LMU-bestyrelsen.

PLANER OM FLERE AKTIVITETER

De unge, der kommer i LMU'en, er meget engagerede og vil gerne ud og lave nogle flere udadrettede arrangementer – måske noget med hjælp til havearbejde eller lignende, fortæller han.

"Det gør noget godt ved vores fællesskab at komme lidt ud og handle på det, vi sidder og snakker om i LMU – ikke bare sidde og tale om at række ud, men også helt konkret at gøre det." ■

LM I MØRKØV BETALER FOR **14 NYE ABONNENTER** PÅ TRO & MISSION

TEKST KAJA LAUTERBACH

Mange af dem, der kommer i LM-kredsen i Mørkøv, var ikke abonnenter på Tro & Mission.

Det syntes Egon Nielsen var ærgerligt. Han havde nemlig selv fået meget ud af at læse temaet om tvivl i Tro & Mission nummer 4 og mente, at han ikke var den eneste, der kunne få noget ud af det.

Da han samtidig blev opmærksom på introduktionstilbuddet for nye abonnenter, der lyder: Få T&M frem til 1. august for kun 100 kroner, fik han den ide, at kredsen i Mørkøv kunne betale abonnemenet i tilbudsperioden.

"Jeg kontaktede derfor bestyrelsen for kredsen, hvor jeg mødte fuld opbakning," siger han.

INTRODUKTIONS-TILBUD

Få Tro & Mission frem til 1. august for kun

100 KR.

ALLE TOG GODT IMOD TILBUDDET

Egon Nielsen ringede derefter rundt til dem fra kredsen, hvor han havde en fornemmelse af, at de ikke holdt magasinet. Det blev til 14 nye abonnenter.

"Alle tog godt imod henvendelsen – jeg fik slet ingen nej'er. Nu håber jeg bare, at nogle vil fortsætte med at holde magasinet efter tilbudsperioden. Jeg tror, at temaer om indersiden af troens liv kan være en vigtig hjælp til at træffe valg i hverdagen og livet med Gud," siger han.

SÅDAN BLIVER MAN ABONNENT:

Gå ind på troogmission.dk og opret et abonnement. Brug rabatkoden "**INTRO**".

PRÆDIKANTER BLEV **INSPIRERET**

Den 2. april var der prædikantkursus i Odense for alle frivillige og lønnede prædikanter i LM.

LMH-forstander Henrik Nymann Eriksen underviste om efterfølgelse på både individuelt plan og som kristent fællesskab. Efter en række seminarer med fokus på praksis sluttede sognepræst Jens Ole Christensen dagen af.

<

Undervisningen retter sig i første omgang til fem udvalgte menigheder omkring hovedbyen Dar es Salaam, som hver sender to deltagere til en workshop tre-fire gange om året. LM-missionær Charlotte Bech er konsulent for projektet.

KIRKEPROJEKT SKABER **LOKAL FORANDRING** I TANZANIA

BIBELUNDERVISNING OG KURSER GAV SYERSKEN SARA MOD PÅ AT UDVIDE SIN FORRETNING MED EN SYSKOLE FOR UNGE PIGER I LOKALOMRÅDET.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG **FOTO** CHARLOTTE BECH

"Jeg er blevet klar over, hvor mange evner og resurser, Gud egentlig har givet mig. Nu har jeg fået mod til at udvide min syforretning med en lille syskole, hvor jeg har to unge piger i lære."

Sådan siger Sara Faustinie fra landsbyen Fukayosi Mjini nord for Dar es Salaam.

Hun er en af deltagerne i et projekt, som ledes af Den lutherske Kirke i Tanzania i fællesskab med Luthersk Mission med støtte fra CKU – Center for Kirkeligt Udviklingssamarbejde.

UDGANGSPUNKT I DEN LOKALE MENIGHEDS RESURSER OG BEHOV

Projektet TearfundChurch and Community MobilizationProcess tager udgangspunkt i den enkelte menigheds egne resurser og de behov, der er for udvikling i deres lokalsamfund.

Gennem bibelundervisning lærer deltagerne, hvordan de kan være med til at skabe lokale forandringer for dem selv, i menigheden og til gavn for samfundets svageste.

LM-missionær Charlotte Bech er med som konsulent sammen med projektets tanzaniske leder, og hun er meget begejstret over den virkning, som projektet har på deltagerne.

"Det er så fedt at se, hvordan de selv er med til at forme de initiativer, der bliver taget, så det faktisk er noget, de har brug for, og ikke noget, som andre har tænkt var en god idé."

DRØMMER OM AT ÅBNE EN ENDNU STØRRE SYSKOLE I FREMTIDEN

For syersken Sara Faustinie har bi-

Syersken Sara Faustinie har gennem kurset fået mod på at udleve sin drøm om at åbne en større syskole en dag. Nu har hun allerede to piger i lære i sin syforretning.

belundervisningen betydet, at hun har turdet udleve de drømme, hun gik med, så de kan blive til gavn, ikke bare for hende selv, men for endnu flere.

"De to piger, jeg har i lære nu, får mulighed for at dygtiggøre sig, samtidig med at de hjælper med at udvikle min forretning. Jeg drømmer om at kunne åbne en større syskole en dag, som kan skabe flere muligheder for unge i mit lokalområde," siger hun.

"Den udvikling, Sara har oplevet gennem projektet, er meget individuel. Andre steder ser vi en forandring, der er meget fællesskabsbaseret, og som mønter sig på nogle fælles initiativer i menigheden," fortæller missionær Charlotte Bech.

KALDET TIL SOM KIRKE AT RÆKKE UD TIL BARABAIG-STAMMEN

Hun nævner som eksempel to menigheder, der er gået sammen om at prøve at nå ud til en af de lokale nomadegrupper fra barabaig-stammen, som lever meget isoleret, og som alle øvrige grupper i samfundet er i konflikt med.

"Det er helt sikkert udsprunget af projektet og den del af bibelundervisningen, der handler om at have omsorg for hinanden og bygge relationer til lokalsamfundet," mener hun.

"De to menigheder har fået øje på, at selv om ingen andre gider den gruppe mennesker og føler sig intimideret af dem, så er det faktisk os som kirke, der er kaldet til at gide dem alligevel. Det er stort." ■

FAKTA OM PROJEKTET

Church and Community MobilizationProcess (CCMP) er et treårigt projekt, der gennem bibelstudier og fokus på visioner og muligheder sigter mod at skabe forandring i lokalsamfundet.

Projektet modtager økonomisk støtte gennem CKU – Center for Kirkeligt Udviklingssamarbejde.

Bibelundervisningen består af tre dele:
1. Hvem er Gud, og hvem er vi i forhold til Gud?
2. Hvilke resurser har Gud givet os til rådighed, og hvordan kan vi som kirke være en resurse for hinanden?
3. Hvordan har vi omsorg for hinanden i menigheden og i lokalsamfundet?

Herudfra frigøres kirkens og den enkeltes resurser til at tage fat på nogle af de konkrete ting, der kan være med til at løfte den lokale befolkning ud af fattigdom.

STØT ARBEJDET

Diakoni-arbejdet omkring Dar es Salaam gavner også nomadestammerne.

Hjælp nomader i Tanzania til et bedre liv.

Støt LM's arbejde blandt nomader – betal i dag med MobilePay 66288 og mærk gaven "nomader".

Agerskov junior forbereder sig til Landsteltlejr.

Agerskov juniorklub glæder sig til landsteltlejr

LEJREN GIVER ET **BEDRE SAMMENHOLD MELLEM BØRN OG VOKSNE**, SIGER JUNIORLEDER.

TEKST NICKLAS LAUTERUP-MEINER **FOTO** OLE SCHMIDT

Den 26.-29. maj inviterer LMBU alle LM's juniorklubber på landsteltlejr til en forlænget weekend med bålmad, naturoplevelser, fællesskab om troen og fællesskab på tværs af landet.

En af de klubber, der skal med er Agerskov juniorklub, hvor Kåre Strømme-Gudbergsen er leder.

"Man er jo sammen på en anden måde, når vi laver mad sammen. Det giver et andet sammenhold børn og voksne imellem," siger han og glæder sig til de intense dage, der også bliver hans egen første tur på landsteltlejr.

LÆRER BØRNENE BEDRE AT KENDE

I klubben er der omkring 20-30 juniorer i alderen ni år til konfirmationsalderen. Sidste gang, der var Landsteltlejr var i 2018, så flere af juniorerne har ikke været med før, men glæder sig til at være med.

"Vi havde en aften, hvor vi gjorde klar, og børnene var meget engagerede og gav udtryk for, at de glædede sig," siger Kåre Strømme-Gudbergsen.

Klubben har dog været nødsaget til at spørge nogle af forældrene, om de vil træde til som ledere, når lejren afholdes i Kristi Himmelfartsdagene på Haderslev Næs. Det skyldes, at flere af juniorlederne i klubben ikke har mulighed for at være med.

Selv glæder Kåre Strømme-Gudbergsen sig dog over muligheden for at bruge en forlænget weekend med juniorerne.

"Man kommer ind på dem på en anden måde, end når de kommer trætte hjem fra skole. Det er et ret intenst." ▪

HVAD SKAL DER SKE?

På årets landsteltlejr skal juniorerne møde politibetjenten Vlado Lentz fra Kanal 5's Politijagt, høre bibeltimer af Anders Kofod Pedersen, synge lovsang og være med til den traditionelle Slagmark, hvor klubberne dyster mod hinanden for at tage deres flag.

TO EFTERSKOLE-ELEVER **VANDT REGIONSFINALE** I FORSKERKONKURRENCE

CASPER OG ISAK BRUGTE TEMAUGE PÅ LME TIL AT UDVIKLE ET "HJÆLPELEGETØJ". **DET ER MED TIL AT FREMME NYSGERRIGHED PÅ VERDEN.**

TEKST KAJA LAUTERBACH **FOTO** CHRISTIAN SCHMIDT

Isak og Casper gik videre til finalen i Unge Forskere. I deres projekt har de udviklet et hjælpemiddel til at holde koncentrationen.

En bold, der skal hjælpe brugerne til at holde koncentrationen.

Det udviklede to elever fra Løgumkloster Efterskole (LME) – Casper Johansen og Isak Munch Sode-Larsen – i en temauge, som alle 10. klasses eleverne på skolen deltog i. Her skulle eleverne finde et problem med udgangspunkt i FN's 17 verdensmål.

Sammen med syv andre projekter fra LME deltog Casper og Isaks projekt i regionsfinalen i den naturvidenskabelige talentkonkurrence Unge forskere. Det gik som det eneste LME-projekt videre til den landsdækkende finale, som afholdes i København den 24.-26. april.

UNDERSØGE, HVORDAN SKABERVÆRKET HÆNGER SAMMEN

I temaugen blev eleverne guidet og vejledt af fire lærere. En af dem, Christian Schmidt, fortæller, at netop fordi LME er en skole, er videnskab vigtig.

"Nysgerrighed på verden og vores omgivelser er en uerstattelig egenskab i livet, og den nysgerrighed vil vi gerne fremme. Det har hverken noget at gøre med, at vi er en efterskole eller en kristen skole," siger han.

"Ordet videnskab har fået en negativ klang for mange mennesker, men for os handler det om at undersøge, hvordan det, Gud har skabt, hænger sammen."

Han forklarer, at undervisningen går ud på at dygtiggøre eleverne til at begå sig i den verden, de er en del af – og tilføjer:

"Den virkelighed, Gud har givet, er god at være i. Netop fordi den er skabt."

FINDER UD AF, AT DERES VINKEL PÅ TINGENE ER VÆRDIFULD

Konkurrence, som eleverne deltager i, hedder Unge Forskere. Men det, de gør, er lige så meget innovation og kreativitet, som det er videnskab, anfører Christian Schmidt.

"Det går ud på at hitte på et produkt, som kan hjælpe mennesker på forskellige planer," siger han og tilføjer, at eleverne får rigtig meget ud af at deltage.

"De får øjnene op for, at de kan gøre noget, der kan gøre en forskel, og at deres tanker, kreativitet og vinkel på tingene er værdifulde."

"Eleverne får også lov til at opleve, at de kan komme langt med deres produkter og refleksioner. ■

UNGE FORSKERE

Unge Forskere er Danmarks største naturvidenskabelige talentkonkurrence, hvor børn og unge får lov til at udleve deres indre forsker.

Konkurrencen arrangeres af det nationale naturfagcenter Astra for elever i grundskolen og på ungdomsuddannelser.

TEMA:
TRO OG VIDENSKAB

Det er nærliggende i dag at tænke tro og videnskab som hinandens modsætninger: Hvor det første handler om formodninger, handler det andet jo om beviser.

Men modsætningen er falsk, for videnskaben kan vidne om, at alt er skabt i et fint, velordnet system, og troen kan kaste lys over de spørgsmål, som videnskaben umuligt kan svare på.

Dette tema kan ikke kaste lys over alle detaljer, men kan forhåbentlig skabe en samtale om, hvordan vi undgår at tale den formodede modsætning op.

NATUREN VISER MIG GUDS EKSISTENS

"MAN KAN IKKE TALE OM DNA OG TILBLIVELSE, UDEN OGSÅ AT TALE OM GUD SOM SKABER. **TRO OG VIDENSKAB HØRER ULØSELIGT SAMMEN,**" MENER SØNDERJYSK DYRLÆGE, DER GERNE TAGER ET OPGØR MED EVOLUTIONSTEORIEN.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG **FOTO** PRIVAT

John Lausten Thomsen, der er dyrlæge, har de seneste ti år læst og hørt meget om evolutionsteori og den bibelske skabelsesvidenskab.

"I mange år har det pint mig, at det, man i bred forstand kalder udviklingslæren eller evolutionsteorien, ofte betegnes som bevist. Det er den ikke, for det kan man ikke."

Sådan siger 49-årige John Lausten Thomsen fra Agerskov. Han er dyrlæge og kristen og har lige siden sin ungdom og studietid på Landbohøjskolen beskæftiget sig med sammenhængen mellem tro og videnskab.

"Da jeg var i starten af 20'erne, havde jeg en kamp med mig selv om, hvorvidt min tro på Gud kunne hænge sammen med det, jeg lærte om på studiet om dyrs tilblivelse."

GLÆDEN OVER NATUREN

I dag ejer han sammen med to andre en stor kvægpraksis i Løgumkloster og kører rundt som kvægdyrlæge. I den mellemliggende tid har han læst og hørt meget om evolutionsteorien og om den bibelske skabelsesvidenskab og er overbevist om, at Bibelens fortælling om Gud som skaber er den eneste sande forklaring på altings ophav.

"Gud stoppede mig op for cirka ti år siden og gav mig en mulighed for at se det endnu tydeligere," fortæller han.

Det var under et ophold i New Zealand, hvor han boede lidt over to år sammen med sin kone Ester og deres fem børn og arbejdede som dyrlæge. Der fik han tid til at nyde sin glæde over naturen, når han gik på jagt og fiskede. Og så fik han læst en masse i Bibelen, heriblandt de første 13 kapitler af Første Mosebog om, hvordan det hele startede.

"Jeg har altid troet på, at Gud skabte det hele. Men lige dér kom det til at stå helt klart for mig, at den fantastiske natur, jeg oplevede dernede, på ingen måde kunne være blevet til ved en tilfældighed. Hvis man skiller tro og videnskab ad og piller Gud ud af naturen, så har man degraderet den så meget, at den ikke længere er en gave fra ham til mig."

RADIOUDSENDELSE PROVOKEREDE

For nylig på en af sine køreture som dyrlæge i det sønderjyske sad han og lytte-

»

Vi har i videnskaben ingen kendte metoder til at skabe nyt dna. Det findes ikke, og det ved alle forskere godt.

de til en udsendelse i bilradioen, som handlede om, hvad der skulle til for at skabe en hankønshval, så der kunne ske en formering. Forskeren i studiet mente, at det blot krævede en million års evolution, og så var det klaret. "Og resten kender vi jo," fortsatte hun. Svaret gjorde John så rasende, at han måtte køre bilen ind til siden og sunde sig lidt, før han kunne køre videre.

"Jeg slog hænderne i rattet og udbrød: 'Det kan simpelthen ikke være rigtigt, at vi er på det niveau. Det er da fordummende'. Vi har i videnskaben ingen kendte metoder til at skabe nyt dna. Det findes ikke, og det ved alle forskere godt. Så når hun sidder i radioen og siger, at det bare kan komme af sig selv, taler hun mod bedre vidende."

TAL OM DET

Derfor opfordrer han til, at kristne taler mere om sammenhængen mellem tro og videnskab og søger viden på området.

"Ingen må vælge troen på Jesus fra, fordi de tror på udviklingslæren. Påstanden om, at man kan bevise den, må ikke stå uimodsagt, for den kan ikke bevises."

Men de beviser, der er, peger mere i retning af skabelsen, mener han, og nævner en bog, han har læst af den tyske forsker Werner Gitt, der konkluderer, at ingen materielle ting kan frembringe den information, som en dna-streng består af. Det kan kun intelligens. Desuden kræver information, at der altid er en afsender og en modtager.

"Med andre ord siger han faktisk, at liv ikke kan komme af sig selv. Og tror man så på Gud, er det ikke svært at forstå, hvem der er skaberen bag. Dna-strengens kompleksitet er for mig et værdigt bevis på Guds intelligens og livet som hans gave til os, og det gør bare hans storhed endnu større, synes jeg." ▪

UNDERSØG SELV MERE OM EMNET

Tre–fire gode steder at starte, hvis man vil vide mere om skabelsesvidenskaben.

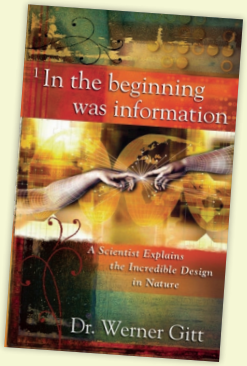

Dr. Werner Gitt : "In the beginning was information"
Tilhørende video: kortlink.dk/2fe7y

Videoer på youtube:

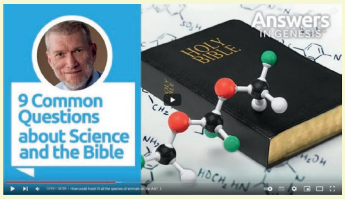

kortlink.dk/2fe7z

kortlink.dk/2fe84

John Lausten Thomsen stiller sig gerne til rådighed, hvis man har lyst til at høre mere om emnet. Kontakt ham på: jlt@sjk-praksis.dk

Naturvidenskaben har ikke en antikristelig dagsorden

KRISTEN GEN-FORSKER ER BEKYMRET FOR, AT **KRISTNE UNGE FRAVÆLGER ENTEN TRO ELLER VIDENSKAB**, FORDI DE TROR, DET ER MODSÆTNINGER.

TEKST NICKLAS LAUTRUP-MEINER **ILLUSTRATION** FREEPIK

”Vi studerer Guds ord, og vi studerer Guds skaberværk. Er der konflikt, er det fordi, vi enten misforstår naturen eller Bibelen. I sidste ende går tingene op.”

Peter Karlskov-Mortensen er ikke i tvivl om, at de gener fra husdyr, som han forsker i på Københavns Universitet, vidner om Guds storhed. I sit arbejde undersøger han, hvilke gener der giver en god mælkeproduktion hos køer eller et stort kuld hos grise. Senest har han også analyseret gener hos hunde, fordi en hundeforening oplevede, at et stort antal hunde blev blinde.

Derudover er han prædikant og kommer i LM Ullerød i Nordsjælland og i Hillerød kirke.

HVORFOR ER DER IKKE INGENTING?

”Jeg har bestemt mødt dilemmaet mellem tro og videnskab, men ikke så meget fra mine kolleger. Jeg møder det mest hos nyateister eller i kristne sammenhænge,” siger han og tilføjer, at uoverensstemmelsen i bund og grund handler om noget, der ligger uden for videnskaben:

”Hvordan opstod livet? Hvorfor eksisterer alting? Hvorfor er der ikke ingenting?”

Dét spørgsmål kan man ikke arbejde videnskabeligt med, mener han, for her kan man ikke måle og veje eller opstille en hypotese, som kan testes. Han oplever dog ikke, at der blandt hans kolleger er et stort ønske om at gå ind i debatten om livets opståen.

”Man kan nogle gange møde kristne, der tror, at videnskaben har en skjult dagsorden om at bevise, at der ikke er en gud. Dét har jeg aldrig mødt. Selvfølgelig er der videnskabsfolk, der mener, det er tåbeligt at tro på Gud, men de har ikke en skjult dagsorden. Jeg synes, den mistro er ærgerlig, for det kan afholde unge kristne fra at studere naturvidenskab.”

SKABERORDET RUNGER I HVERT MOLEKYLE

Selv bliver han ofte mindet om Guds storhed i sin forskning.

”For eksempel når jeg kigger på gener i hunde. Alt er i et fint, ordnet system, og for det meste fungerer det fantastisk. Og der dukker hele tiden nye lag op. Det er en begejstring, jeg af og til kan dele med kolleger,” siger han og fortæller om en professor, der ikke var religiøs, men alligevel en dag trådte et skridt tilbage fra tavlen og sagde ”det har han gjort godt, ham Gud eller Darwin”.

Blandt kollegerne er der sjældent anledning til at tale om livets opståen, men hans kolleger ved, at han er kristen og går i kirke. De gange, hvor han har talt med kolleger om tro, har det handlet om Jesus frem for spørgsmålet om skabelse eller evolution.

Han er selv åben for den tanke, at Gud skabte jorden og livet for millioner af år siden, hvorefter der er foregået en evolution.

”Selv om jeg har arbejdet i 20 år med naturvidenskab og især genetik, har jeg ikke noget stærkt argument imod evolutionslæren – tværtimod. Bibelens skabelsesberetning er ikke en naturvidenskabelig lærebog. Jeg har ikke lyst til at sige, hvordan det hele så hænger sammen, for det er umuligt. Min bedste forklaring er, at Gud skabte det hele, og at hans skaberord stadig runger i ethvert molekyle, så det må gøre,

Gud skabte det hele, og hans skaberord runger stadig i ethvert molekyle, så det må gøre, som Gud vil, siger Peter Karlskov-Mortensen.

Uoverensstemmelsen handler i bund og grund om noget, der ligger uden for videnskaben.

som Gud vil. Derfor spirer livet frem, og uanset hvor meget vi forurener, kan vi ikke slå livet ihjel. Livet vil liv."

HVEM ER GUD, OG HVEM ER VI?

Når Peter deler sine tanker om evolutionsteorien, møder han af og til stærke reaktioner fra kristne.

Selv om det har tæret på følelserne, er han i dag mere bange for, at de stærke holdninger kan give unge kristne den opfattelse, at videnskab og kristendom ikke kan forenes.

"Jeg er bange for, at kristne unge fravælger naturvidenskaben, fordi de er bange for udfordringerne. Og det er ærgerligt. Men det er dybt tragisk, når jeg møder unge, der fravælger kristendommen, fordi de føler sig sat i et enten-eller valg mellem tro og videnskab."

Derfor mener han, det er vigtigt, at man ikke gør en bestemt tolkning af Bibelens skabelsesberetning til et frelsesspørgsmål. Beretningens vigtigste punkt er snarere at fortælle, hvem Gud er, og hvem vi er, og om hvilken plads vi har i forhold til Gud og til den verden, vi lever i, mener han. ■

Børn lærte om Gud ved at lave forsøg med kartoffelmel

VED BØRNEGLÆDESFEST PÅ SÆDDING EFTERSKOLE LÆRTE BØRN, AT **VIDENSKABEN KAN BRUGES TIL AT LÆRE NOGET OM GUD.**

TEKST KAJA LAUTERBACH **FOTO** SÆDDING EFTERSKOLE

"Det er vigtigt, at børn lærer fra en tidlig alder, at Gud har skabt alt og står bag alt fra bæltedyr til kvantefysik."

Det siger lærer Bodil Black om udtrykket "Science og Gud" (Naturvidenskab og Gud, *red.*), der var temaet for årets børneglædesfest på Sædding Efterskole.

Hun ved fra sine egne børn på ti og 12 år, at det ikke er naturligt for danske skolebørn at tænke Gud ind.

"I den folkeskole, hvor de går, står de over for et valg mellem videnskab og Gud. Derfor må vi fortælle og vise dem, det ikke er modsætninger, men at videnskaben kan bruges til at lære noget om Gud."

"Vi vil gerne fortælle børnene, at alt det, der sker i naturen, er mere end bare tilfældigt. At det er Gud, der har lagt et ur i vintergækkerne, så de kommer op, selv om det er frost, og har givet fuglene en gps, så de kan finde vej, når de er på træk."

FYSIKFORSØG VISTE SAMMENHÆNGE I SKABERVÆRKET

Bodil Black underviser på Sædding Efterskole, og sammen med sin kollega Mads Eriksen, der blandt andet underviser i fysik, stod hun for børneglædesfesten lørdag den 12. marts.

De havde inviteret børn fra 3-10 år, og skolen var fyldt med glade og aktive børn, der hovedsageligt kom fra vestjyske børneklubber.

Dagen startede med en andagt, hvor en af skolens fysiklærere brugte en ballon til at beskrive Helligånden.

Derefter var der en lang række poster, som eleverne på efterskolen stod for, med forskellige lege og fysikforsøg. Her fik børnene mulighed for at mærke og erfare noget om de sammenhænge, der er i skaberværket.

GUD HAR OGSÅ TAGET SIG TID TIL AT SKABE MIG

"En af legene blev også brugt til at lære børnene noget om troen på Gud," fortæller Bodil Black.

"Her skulle de blande kartoffelmel og vand til en sammenhængende væske, og de erfarede, at det er nødt til at være i bevægelse. Hvis det står stille, løber det ud mellem fingrene eller stivner. På samme måde skal troen holdes i gang for ikke at dø ud."

På en anden post skulle børnene lære en ny sang, hvor budskabet var: "Gud, som har skabt det hele – tak, at du også tog dig tid til at skabe mig."

"Nogle børn syntes, den var lidt svær at lære og måtte have den gentaget mange gange," siger Bodil Black og understreger, at det betød, at det vigtige budskab kom til at stå mere klart for dem.

BØRNENE SYNTES, DET VAR SUPERSPÆNDENDE

Bodil Black betegner sig selv som meget lidt videnskabelig, men det var alli-

gevel hende, der fik ideen til et videnskabstema for dagen.

"Det skyldes, at jeg har boet i USA nogle år. Her holdt kirken hver sommer en uges bibelskole for børn, og et år var emnet Science. Jeg oplevede, at mange børn syntes, det var sjovt, og at de lærte at forstå sammenhænge, og så tænkte jeg, at det måtte vi kunne brug her," forklarer hun.

"Min vurdering er, at det også virker for danske børn. Nogle af de mindste havde svært ved at holde fokus, men de 8-10-årige var helt med og syntes, det var superspændende." ▪

^ På en af posterne lavede børnene et forsøg med at blande kartoffelmel og vand. Det blev brugt til at lære dem noget om troen på Gud.

OLE VANG
PH.D. OG LEKTOR
OLE_VANG@VOVANG.DK

HVERT ATOM **VIDNER OM GUD**

Men er det ej en skændig ting,
den største part så blind omkring
i denne verden vanker!
Din skabning ser man daglig på,
dog ser man, som man ikke så,
og går i andre tanker.
Ild, vand, luft, sand,
sol og stjerne, hver en kerne, hver en dråbe
Herrens herlighed udråbe.
(*O Gud! Hvor er du mer' end skøn*, DDS 16)

Det er mærkeligt, siger Brorson, at mennesker ser på naturen og verdens indretning, men er blinde for den fantastiske indretning som naturen og verden rummer. For Brorson og mig er det indlysende, at alt i naturen "*Herrens herlighed udråbe*". De fire elementer fortæller om Guds herlighed. Det astronomisk uendelige og den mikroskopiske *kerne* råber om Guds herlighed. Men de ser det ikke!

Hvorfor? Vi skal ikke blive for hurtigt færdige med Bibelens svar: Der ligger "et slør over deres hjerte", 2 Kor 3,15. Men hvor er det mærkeligt, at min nabo og min kollega "*går i andre tanker*".

Det vil nok ikke ændre deres opfattelse så meget at bruge naturvidenskabelige eller logiske argumenter for, at der må være en skaber, som har gjort alt dette. Det skal jeg gøre, men jeg må også vove at udtrykke min undren over, hvor fantastisk alt i naturen og i universet er indrettet. En undren over, at det fungerer.

Hvis vi selv holder op med at undres over skaberværket, kan det være, fordi vi tænker småt om Gud. At vi tror, at vi har regnet Gud ud.

Så må vi bede for os selv og dem, vi lever iblandt, som Elisa bad for sin tjener: "Herre, åbn øjnene på ham, så han kan se" (2 Kong 6, 16).

STORE UROLIGHEDER TRUER MED AT **SPLITTE HILLSONG**

ANKLAGER OM TRUSLER, ALKOHOLMISBRUG, SEKSUELLE OVERGREB OG STORT FORBRUG AF PENGE FÅR FLERE MENIGHEDER TIL AT FORLADE DEN GLOBALE KIRKE.

TEKST NICKLAS LAUTRUP-MEINER **FOTO** UNSPLASH

Hillsong kirken er i Danmark mest kendt for sine mange, moderne lovsange.

Jorden ryster under den globale pinsekirke Hillsong, som både i Danmark og resten af verden er mest kendt for sine mange, moderne lovsange. I flere år har kirken været i mediernes søgelys, fordi den har talt imod homoseksualitet og abort. De seneste par år har kirken dog haft en række mediesager om ekstravagant brug af indsamlede midler og amerikanske præsters sidespring og sågar seksuelle overgreb.

Nu er turen kommet til den globale leder Brian Houston, der stiftede Hillsong i 1983 sammen med sin hustru. 23. marts trådte australieren tilbage som leder af bevægelsen, der tæller adskillige kirker over hele verden – særligt i Europa og USA.

HILLSONGS LEDER TRÆKKER SIG

Houston fortalte i januar, at han trådte tilbage i et år, fordi han er under anklage for at dække over sin fars misbrug af en syvårig dreng i årene 1969 og 1970. Brian Houston var tidligere præsident for Assemblies of God, hvor faderen var præst. Ifølge anklagerne blev han bekendt med faderens overgreb i 1999, men meldte ikke sagen til politiet, sådan som han var forpligtet til ifølge australsk lov, lyder anklagen.

23. marts blev Houstons tilbagetrædelse dog permanent, da det efter en intern undersøgelse kom frem, at han i 2013 sendte nogle "upassende beskeder" til en kvindelig ansat. I 2019, da Houston var til en Hillsong-konference, låste han sig ude af sit værelse og endte med at være 40 minutter på en fremmed kvindes værelse.

Hillsongs talsmand erkender, at kirken ikke ved, hvad der foregik på værelset, men siger, at kvinden har klaget til kirken. Houston fastholder selv, at der ikke skete noget seksuelt og har undskyldt for begge begivenheder. I et brev til menigheden har han siden delt, at han i mange år har haft et alkoholmisbrug. På hotellet i 2019 var han påvirket af både for meget alkohol og et overforbrug af angstmedicin i 2019.

UROEN FORTSÆTTER

Siden har en række kirker i USA forladt Hillsong-paraplyen. På bare 14 dage har Hillsong mistet halvdelen af sine amerikanske menigheder, og nu overvejer de otte Hillsong-menigheder i Norge også at trække sig på grund af skandalerne. Det siger kirkens norske leder David Reme til *Vårt Land*.

Og urolighederne i Hillsong er langt fra overstået. 6. april fortalte det tidligere præstepar Zhenya and Vera Kasevich, der var ledere i Hillsong Moskva og Kyiv igennem to årtier, til det australske medie ABC News, at de er blevet truet af både Houston og Hillsongs daglige leder. De mener, at den daglige leder har presset dem væk fra menighederne og til at overdrage pengene fra et ejendomssalg. De er ligeledes blevet truet i forbindelse med deres emigration til USA, siger de. ■

Afstemning i NLM's hovedstyre.

NLM's rådsmøde: Kvinder i ledelsen er ikke et lærespørgsmål

STRUKTURFORSLAG I NORDENS STØRSTE MISSIONSORGANISATION SKAL **DELE ADMINISTRATIV OG ÅNDELIG LEDELSE I TO.**

TEKST NICKLAS LAUTRUP-MEINER **FOTO** NLM.NO

1. april stemte Norsk Luthersk Misjonssambands rådsmøde om et forslag, der skal ændre ledelsesstrukturen i Nordens største missionsorganisation. Den nye struktur skal erstatte det nuværende hovedstyre, hvor der kun kan sidde mænd, med et centralstyre for begge køn. Samtidig skal der oprettes et nationalt tilsynsråd, der sammen med rådsmødet skal have hyrde- og læreransvar i organisationen. Det skriver NLM på deres hjemmeside.

NOGLE FRYGTER NY TEOLOGI, ANDRE PRAKTISKE SPØRGSMÅL

Siden efteråret 2018 har en arbejdsgruppe i NLM arbejdet med at afklare, hvordan NLM's struktur skal udformes, så det passer både til Bibelen, NLM's historie og nutiden.

Strukturforandringen kræver en vedtægtsændring, og derfor bliver spørgsmålet først endeligt afklaret ved sommerens generalforsamling, Men inden da skulle oplægget forelægges rådsmødet, som skulle tage stilling til det – herunder om det var et lærespørgsmål.

Blandt andet af den grund var det også forventet, at drøftelsen ville være vanskelig, for som informationsleder Espen Ottesen skrev i en leder i NLM's blad *Utsyn* i december:

"Nogle er bange for, at ændringen er et tegn på, at organisationen giver efter for samfundets ligestillingsidealer og ændrer teologi. Andre problematiserer udfordringerne ved at skelne tydeligt mellem sager og opgaver, der falder ind under et hyrde- og læreransvar, og det, der handler om generel ledelse."

GENERALFORSAMLING SKAL HAVE 2/3 FLERTAL

Under halvdelen af de stemmeberettigede mente dog, at de foreslåede ændringer er af læremæssig karakter. 31 stemte for og 21 imod, at hovedstyret skulle fortsætte arbejdet med strukturændringer. Fordi der er tale om en vedtægtsændring, er der krav om et flertal fra 2/3 af generalforsamlingen, når de tager sagen op til sommer.

HJEMME-ABORT TILLADT I STORBRITANNIEN

FOTO: PXHERE.COM

Det britiske parlament har gjort den midlertidige corona-tilladelse til at tage abortpiller i hjemmet permanent. Den nye lov sker, selv om en undersøgelse sidste år viste, at et flertal af britiske læger er bekymret for, at nogle kvinder vil blive presset til abort eller til at tage pillerne efter den lovfæstede grænse på ti uger.

Den kristne engelske organisation CARE kalder beslutningen for et stort tab for ufødte børn og et følelsesmæssigt og fysisk pres for kvinder.

EVANGELIKAL REKTOR DRÆBT I KYIV-FORSTAD

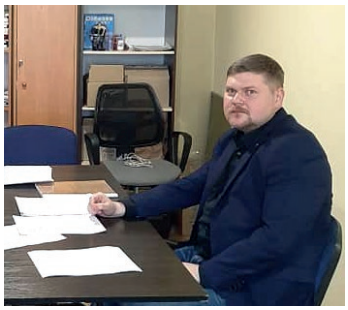

FOTO: KIEV SLAVIC EVANGELICAL SEMINARY

Blandt de over 400 lig, som ukrainske styrker har fundet i Kyiv-forstaden Butja er også rektor Vitaliy Vinogradov fra Kiev Slavic Evangelical Seminary. Det skriver seminariet på deres Facebook-side.

>
Retten vurderede enstemmigt, at Räsänens og Pohjolas udtalelser om seksualitet nok kunne være sårende, men ikke i stand til at skabe foragt, had eller intolerance mod homoseksuelle.

Kristen politiker og præst frikendt for hadtale

OPSIGTSVÆKKENDE **FINSK RETSSAG OM BIBELCITATER** HAR FÅET ET FORELØBIGT PUNKTUM.

TEKST NICKLAS LAUTRUP-MEINER **PRESSEFOTO**

Den finske politiker Päivi Räsänen og den lutherske præst Juhana Pohjola blev den 30. marts frifundet for hadtale mod homoseksuelle. Anklagernes omdrejningspunkt var blandt andet en lille bog om Bibelens syn på mand og kvinde, som Räsänen lavede for mere end 15 år siden, og som Pohjola stod som medudgiver af.

”Hvis anklagerne havde fået medhold, ville det ikke bare have været en kraftig indsnævring af ytringsfriheden, men også en kriminalisering af den grundlæggende kristne lære om seksualitet,” udtalte Pohjola, der siden er blevet biskop i den evangelisk-lutherske missionssynode, efter retssagen til det kristne medie Uusi Tie.

KAN DET SKE I FINLAND, KAN DET SKE ALLE STEDER

Retten vurderede enstemmigt, at Räsänens og Pohjolas udtalelser og undervisning om seksualitet nok kunne være sårende, men ikke i stand til at skabe foragt, had eller intolerance mod homoseksuelle. Retten mente heller ikke, at deres hensigt var at fornærme eller nedværdige homoseksuelle. Derfor blev den finske stat idømt at betale sagsomkostningerne, der beløber sig til over 60.000 Euro.

Dommen kan dog ankes. Den finske anklager har i et interview med mediet Yle sagt, at hun forventer at anke sagen til den den finske appeldomstol.

”Hvorfor har denne sag skabt så stor international opmærksomhed,” spurgte Räsänen retorisk efter afgørelsen og svarede selv:

”Fordi folk forstår, at hvis der kan stilles spørgsmålstegn ved ytringsfriheden i velrenommerede Finland, hvorfor så ikke i ethvert andet land?”

Selv om sagen har trukket ud i tre år, glæder den finske politiker og tidligere minister sig over de mange anledninger, sagen har givet hende for at fortælle, hvad Bibelen siger. Hun frygter dog, at sagen også har resulteret i selvcensur i Finland. ■

PODCAST

ICEJ

UNDER KALOTTEN

Hvad er kirkens rolle overfor jøderne?
Bliv opdateret med den kristne ambassades nye danske dybdegående podcast, der går under kalotten på Israel.
Hver uge kommer der et nyt afsnit direkte til din podcast-app.

Søg efter "Under Kalotten"

YouTube

Spotify, Podbean, Google Podcast, Apple Podcast, YouTube

CARSTEN RIIS JENSEN ER NY AFDELINGS-MISSIONÆR I LM PÅ LOLLAND-FALSTER

1. april tiltrådte Carsten Riis Jensen som afdelingsmissionær i LM Lolland-Falster afdeling.

En væsentlig del af opgaven bliver at støtte arbejdet som resurseperson, ekstra prædikant og medvandrer – ikke mindst i forhold til de unge, fortæller 47-årige Carsten Riis Jensen.

Lolland-Falster er ikke ukendt for ham. Fra 2008-2013 boede han i Stubbekøbing og arbejdede dels som sognepræst i området og dels på Stubbekøbing Efterskole. Han glæder sig til efter påske at komme rundt og besøge LM'erne.

ADMINISTRATOR ANSAT PÅ LM'S KONTOR I DAR ES SALAAM

31-årige Pendo Mashambo er ansat på LM's kontor i Dar es Salaam fra 1. april.

Hun er uddannet jurist og skal varetage diverse regnskabsmæssige og administrative opgaver – herunder kommunikation med de offentlige myndigheder.

DORTE SIG LEERGAARD
LANDSLEDER I ELN
LANDSLEDER@LUTHERSK-NETVAERK.DK

PARADISLÆNGSEL PÅ FACEBOOK

Jeg er vild med dyr. Knaldskøre papegøjer, der rocker til Born In The USA, havoddere, der sovende "holder i pote" for ikke at glide fra hinanden på oceanet. Bjørne, der møjsommeligt møffer sig op ad en stige for at tage en maveplasker i en swimmingpool. Og gør det igen og igen og igen …

Måske har du gættet det. Jeg har en guilty pleasure, en pinlig fornøjelse: Dyrevideoer. Jeg kan ikke lade være med at tjekke dem ud, når de dukker op i mit Facebook-feed.

Og der er masser. Chimpansen, som har lagt sig ubevægelig til at dø, men løfter hånden og kærtegner en menneskeven, da de ses efter mange års adskillelse.

Eller den med skaden i Paris, der har fundet et papstykke og igen og igen slæber det op på tagrygningen for at kure på det ned ad tagstenene.

Og så er der dem, som ikke er til at holde ud. Ondskab i mange afskygninger. Afmagrede hunde, forladte eller bundet i årevis. Med brækkede ben, underkuede og angste. Der er forbrændte koalabjørne, der søger vand og hjælp. Ulven, der i dagevis slider for at komme fri af en pelsjægers saksefælde. Zebraungen, som flokken ikke formår at beskytte. Bjørne indespærret i små bure, mens de tappes for galde med permanente dræn.

Men er der ikke risiko for, at det bliver en romantisering og en menneskeliggørelse af dyr? Jo, i mange tilfælde. Og når jeg ser – typisk amerikanske – farmere, der redder landbrugsdyr, genforener en ko med sin kalv eller sætter en ged uden ben i køre-gå-stol, så er det for meget.

Men det er også noget mere …

Det er vildt opbyggeligt. Et stærkt billede på både skabelsesfryd, faldets forfærdelige konsekvenser og en længsel efter paradis. Nogle vil bygge paradis her. Bibelen siger noget andet. Gud har skabt alt godt, men lige nu, som Paulus skriver, ved vi: "at hele skabningen endnu sukker og vånder sig sammen" og venter på forløsning. Hele skabningen!

Bibelens virkelighed er lige dér for øjnene af mig – også på Facebook og Youtube. Kærlighed, livslyst, ondskab, længsel.

Hvor er det vidunderligt, som Gud har skabt verden. Og hvor er det vidunderligt, at den engang skal forløses. Det længes jeg efter.

ANDERS LANDKILDEHUS, LARS MALMGAARD JENSEN, CHRIS LINDESKOV RASMUSSEN, KRISTOFFER H. ENEVOLDSEN:
KRISTEN I GRÆNSELANDET
LOGOSMEDIA 2022
184 SIDER – 149,95 KRONER

At bevæge sig i ukendt land kræver som regel god navigation i form af kort, GPS eller i bedste fald en lokalkendt rejseguide, hvis man ikke ønsker at fare vild eller gå forkert. Forfatterne til "Kristen i grænselandet" forsøger at lade Første Petersbrev være denne rejseguide.

Kristen i grænselandet appellerer i sprog og form særligt til yngre mennesker, som i forvejen er bekendt med den kristne teologi, og bogen kunne eventuelt egne sig til bibelstudie.

"Pointen med bogen her er ikke at komme med sort/hvide svar på disse udfordringer, men at opøve en selvstændig navigationsevne …"

Med udgangspunkt i dette citat er hensigten med bogen fantastisk og i enkelte dele af bogen inspirerer den

Bogen kradser kun i overfladen

HENSIGTEN MED BOGEN ER AT OPØVE **EN SELVSTÆNDIG NAVIGATIONSEVNE I GRÅZONER** I LIVET SOM KRISTEN. DET OPNÅR DEN KUN I RINGE GRAD, MENER EFTERSKOLELÆRER.

ANMELDELSE LOUISE MUKAI HAUGE

da også læseren til en selvstændig navigationsevne. Særligt i kapitel 6 stilles der mange gode og reflekterende spørgsmål. Her løftes bogens niveau og nuanceres ind i en relevans for læseren. Særligt tonen i kapitlets afslutning, hvor Russell Moore citeres, kunne være at ønske for bogen som helhed:

"Som kristne er vi kaldet til at være 'engagerede fremmede', som vedkender sig evangeliets særpræg, uden at vi trækker os fra vores kald som naboer, venner og borgere."

TENDERER TIL DET KLICHÉFYLDTE

Bogen er velstruktureret, overskuelig og letlæselig. Sproget er generelt ungdommeligt og vedkommende, dog er særligt det første afsnit fyldt med faste kristne vendinger, som tenderer til det klichéfyldte.

Forfatternes evne til at skrive nærmest talende og deres store inddragelse af personlige eksempler og beskrivende anekdoter er forfriskende og med til at give en positiv læseoplevelse. Desværre efterlades der en del at ønske på indholdssiden, og flere steder er det, som om der kun kradses i overfladen af Første Petersbrev.

Bogen bærer generelt præg af at være skrevet af fire forskellige, men dog alligevel meget ens forfattere. Med flere forfattere til bogen havde jeg som læser en forventning om, at hver forfatter kunne bidrage med forskellige vinkler på emnet, eller at de i bedste fald kunne udfordre hinanden på de vanskelige, men vigtige områder og temaer, som Første Petersbrev lægger op til.

Det ville i min optik have styrket bogen, hvis ikke alle dens forfattere havde været teologer, hvilket medvirker til den endimensionelle oplevelse, man får som læser.

Grænselandet er et vanskeligt land at begå sig i, og der er uden tvivl brug for en god rejseguide. Desværre lever *Kristen i grænselandet* kun i ringe grad op til mine forventninger herom. ■

»

Det ville i min optik have styrket bogen, hvis ikke alle dens forfattere havde været teologer.

LOUISE MUKAI HAUGE
EFTERSKOLELÆRER
LOUISE@MUKAI.DK

VI DRØMMER OM, AT CENTRET SKAL VÆRE ET **RESURSESTED FOR FORKYNDERE**

DE TO LEDERE AF DET LUTHERSKE RETRÆTECENTER I IRINGA ER GLADE FOR AT KUNNE **UDRUSTE KIRKENS MEDARBEJDERE** GENNEM KURSER.

TEKST KAJA LAUTERBACH **FOTO** KAJA LAUTERBACH OG FLEMMING HANSEN

Sidste sommer oprettede LM og den lutherske kirke i Tanzania i fællesskab Lutheran Retreat and Mission Center (LRMC) i Iringa.

LRMC er oprettet i den tidligere danske skoles bygninger, og centrets formål er at udruste kirkens medarbejdere – både dem, der driver pionerarbejde, og dem, der er trætte og har brug for fornyelse og inspiration til deres forkyndelse.

Det fortæller Oswald Ndelwa. Han er leder af LRMC, og missionær Flemming Hansen er undervisningsleder. De er begge teologer og har mange års praktisk erfaring – og også forståelse for hinandens kultur. Flemming Hansen har været missionær i Tanzania i over 15 år og frimenighedspræst i Danmark i 13. Oswald Ndelwa, der uddannede sig som teolog i Sydafrika i 2002, hvor LM betalte hans uddannelse, har både virket som præst og undervist kommende præster i Tanzania. Som led i studiet i Sydafrika tog han kurser både på universitetet i Olso og på det daværende Dialogcentret i Aarhus.

DET UFORMELLE SAMVÆR PÅ KURSERNE ER EN STYRKE

Behovet for opmuntring, inspiration og bibelundervisning er stort blandt præster og evangelister i Tanzania. Det er de to ledere og Frederick Shoo, den ledende biskop i landet, enige om.

Derfor satser LRMC i første omgang på retræter og ægteskabskurser for præste- og evangelistægtepar fire gange om året.

”Gennem bibeltimer og undervisning i familieforhold og ved at lære dem at tale sammen giver vi dem redskaber til at gøre deres egne ægteskaber bedre,” siger Flemming Hansen, og Ndelwa tilføjer:

”Når vi begynder med familierne, er vi sikre på, at kirken vil fortsætte.”

Ud over de to ledere underviser både tanzaniske præster og missionær Ruth Bach-Svendsen på ægteskabskurserne. Og de er enige om, at netop blandingen

Et af ægteparrene på det seneste kursus fremlægger foran de andre, hvad de anser for vigtigt i deres ægteskabs "hus".

af tanzaniske og danske undervisere gør noget godt for kurserne.

”De lokale undervisere ved mere end os om hvordan man lever i det tanzaniske samfund. Vi kan undervise om det bibelske fundament for ægteskab og om sex, fordi vi er i stand til at sige nogle ting, som er for svære for de lokale at tale åbent om,” siger Flemming Hansen.

Ndelwa forklarer, at det uformelle samvær og den åbne snak på kurserne viser det, underviserne siger med ord.

”Her er alle lige. Missionærerne hjælper til med det praktiske, og man spiser sammen og deler tanker. Det er en ny oplevelse for mange, og det åbner sindene og er noget, man kan kopiere i mange sammenhænge – for eksempel i ægteskaberne,” siger han.

”På et senere tidspunkt håber vi, det også bliver muligt at holde kurser i evangelisation,” siger Flemming Hansen.

KURSISTERNE TALER POSITIVT OM RETRÆTERNE

Oswald Ndelwa slår fast, at han ser blandingen af afrikansk og europæisk kultur og baggrund i dagligdagen på centeret som en velsignelse.

”Centeret her er en måde, vi i fællesskab kan føre Missionsbefalingen ud i livet på,” siger han.

”Gennem samarbejdet beriger vi hinanden, og jeg håber og beder om, at det kan fortsætte i en række år frem.”

Han fortæller, at de kan se på evalueringsskemaerne, at kursisterne også oplever, at der er et godt teamwork.

”Retræte-deltagerne taler positivt om retræterne her, og det har meget større værdi, end når vi som ledere fortæller om det.” ■

Gennem samarbejdet beriger vi hinanden, og jeg håber og beder om, at det kan fortsætte i en række år frem.

SIV KRANE ADAMSEN

- Norsk ingeniørgeolog
- Gift med Filip
- Har labradoren Balder
- Fik rokket sit ikke-kristne verdensbillede ved at læse Ny Testamente
- Er med i Aalborg Frimenighed

>
Sivs glæde over Jesus var ikke bare en fase i teenageårene. Hun har siden erfaret, at Gud er med på alle hendes op- og nedture.

Geolog har fundet fast grund under fødderne

SOM SKOLEELEV LÆSTE SIV DET NYE TESTAMENTE, OG DET ROKKEDE FUNDAMENTALT VED HENDES VERDENSBILLEDE.

TEKST OG FOTO OLE SOLGAARD

Klippefast grund. Grundfjeld. Den slags ord spiller en central rolle i Siv Krane Adamsens hverdag.

Hun er projektleder i en stor dansk rådgivningsvirksomhed og arbejder med projektering af infrastruktur i det norske landskab. Og så har hun gennem troen på Jesus fundet fast grund under fødderne. En tro, som hun ellers ikke blev opflasket med.

VERDENSBILLEDET BLEV ROKKET

Siv har haft en tryg opvækst i Tromsø i det nordlige Norge og sætter stor pris på sine forældre og to brødre. Men den kristne tro kendte hun ikke meget til som barn. Hendes forældre havde bevidst valgt, at hun ikke skulle døbes. Hun var fritaget for kristendomstimerne i skolen og fik indtryk af, at der var noget fundamentalt galt med kristendommen.

Men midt i 6. klasse fik hun og hendes klassekammerater udleveret et Ny Testamente af den lokale kirke. I første omgang fik testamentet bare plads bagest i bogreolen. I den efterfølgende sommerferie begyndte Siv dog at læse i det, der for hende var helt fremmed.

”Det gav en genklang af noget, jeg ikke rigtig kendte til. Det var enormt fascinerende og ramte noget dybt i mit hjerte. Set i bakspejlet var det nok en længsel efter at finde formål, mening og værdier i livet. Jeg læste vel to tredjedele af Ny Testamente den sommerferie, og det satte en omfattende proces i gang.”

”Bibellæsningen rokkede fundamentalt ved mit verdensbillede. Når jeg aldrig før havde givet det en seriøs tanke, at Gud måske var til, var det en stor omvæltning for mig at begynde at tænke og leve i troen på, at Gud er en virkelighed,” siger Siv, der i dag er 35 år og bor i Nøvling, lidt syd for Aalborg.

GÅR ALTID MED KORS OM HALSEN

Hun kom med i KFUM’s teenagearbejde, Ten Sing, hvor hun fik vendt mange af sine trosspørgsmål med lederne. Her fandt hun ud af, at kristne mennesker ikke nødvendigvis er dumme. De kunne give reflekterede svar og ville i øvrigt andre mennesker det godt.

”Som 14-årig valgte jeg at blive døbt og konfirmeret. Dér følte jeg, at Gud tog imod mig. Og jeg har aldrig fortrudt,

at jeg blev døbt. Det var svært for mine forældre, men de deltog i begivenheden, og de gav mig det her kors," fortæller Siv, mens hun rører ved det smykke, hun altid har om halsen for at minde sig selv og andre om, at hun nu er forbundet med Jesus.

Det var bestemt ikke populært i hendes omgangskreds at være kristen. Men det var vigtigt for hende at stå ved, hvem hun nu var.

Efter gymnasietiden var Siv et år volontør i det tyske KFUM, inden hun blev uddannet ingeniørgeolog. Efter en tid som trainee i flere virksomheder fik hun job som mineingeniør i et stort stenbrud.

Efterhånden begyndte hun at kigge sig om efter en mand. Og det var afgørende for hende, at hvis hun skulle giftes, skulle det være med en kristen mand. På en snevejrsdag i januar 2019 fejrede hun sit bryllup med danske Filip og flyttede til Danmark. De kom-

> Siv Krane Adamsen arbejder med projektering af infrastruktur i det norske landskab – her på Stjernøy.

TRE VIGTIGE TING I SIVS TROSLIV

Kristen litteratur, især af trosforsvarsmæssig karakter.

Kristent fællesskab, hvor man er ærlig om troen og livet.

En årlig pilgrimsvandring med tid til at læse i Bibelen og "tænke lange tanker".

For mig har Jesus ikke altid været det selvfølgelige omdrejningspunkt. Derfor er det vigtigt for mig at udtrykke eksplicit, at Jesus nu er den, jeg elsker over alt andet.

mer begge i Aalborg Frimenighed og er glade for det.

GUD HAR SAT MIG PÅ ET GRUNDFJELD

"Jeg har lært Jesus at kende ved at læse i Bibelen. Glæden over Jesus var ikke bare en fase i teenageårene. Jeg har siden erfaret, at Gud er med på alle mine op- og nedture. Han har sat mig på et grundfjeld," siger hun med henvisning til Salme 40,3 i hendes efterhånden slidte bibel: "Han satte min fod på klippen, så jeg stod fast."

"Jesus er den grund, jeg står på. Eller man kan også sige, at han er en tryg havn for mig. Han har givet mig håb, også om et evigt liv. Det betyder ikke, at alt er let for mig nu. Men selv om jeg kan opleve ting, der er uendelig tunge, stoler jeg på, at Gud vil mig det godt.

"Det at jeg stadig ikke kan forstå eller forklare alt, ændrer ikke på, at jeg har en tryg forvisning om at tilhøre Gud. Det, jeg så i sin tid, er blevet den grundlæggende sandhed i mit liv. Der er meget, der kan rase i eller omkring mig, men Gud har sat et grundfjeld under mig, så jeg kan stå fast," understreger Siv på tilpasset norsk.

JESUS SOM OMDREJNINGSPUNKT

Af og til undrer hun sig i øvrigt over, at mennesker, der er vokset op i kristne hjem, siger, at "de elsker … over alt andet" – og så måske bare har det som en underforstået forudsætning, at Jesus har den allerøverste plads.

"For mig har Jesus ikke altid været det selvfølgelige omdrejningspunkt. Derfor er det vigtigt for mig at udtrykke eksplicit, at Jesus nu er den vigtigste i mit liv, og at det er ham, jeg elsker over alt andet." ▪

Jakobs Blomster-forum

Farverivej 8, Skjern
97 35 25 21
jakobsblomsterforum.dk

LEJLIGHEDER I AARHUS
TÆT PÅ NATUREN – I BYEN

Gratis Parkering
Tæt på indkøb
Egen nyttehave

Hejredalsparken.dk
Vi har boligerne – Kom med din hverdag

Sprichst du Deutsch?
Do you speak English?

Aulum Kristne Friskole
en god ballast for livet

søger sproglærer

EN GOD FAGLIG BALLAST FOR LIVET

EN GOD TRÆG BALLAST FOR LIVET

EN GOD VÆRDIFULD BALLAST FOR LIVET

MW

COMPOUNDERS

MW Compounders er en dansk børsnoteret investeringsforening. Foreningen er udbyttebetalende og har investeret i 20-30 globale compounder-aktier.

Læs mere på vores hjemmeside: www.mwcompounders.dk

Kontaktpersoner:
Johannes Møller: 61 76 69 05 Dan Wejse: 26 83 37 44

Vil du være med til at sætte
VÆRDIFULDE SPOR?

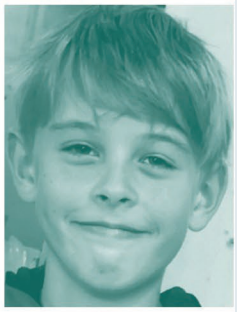

Læs mere om stillingen på haderslevkristnefriskole.dk

Johannesskolen i Hillerød søger lærere

Vi søger en naturfagslærer til det nye skoleår med opstart i en fast stilling fra august 2022 og en barselsvikar fra 1. august 2022 - 1. december 2022.

Se mere på vores hjemmeside: www.johsskolen.dk

JOHANNES SKOLEN

Markusskolen i Esbjerg søger pædagoger

i børnehaven og indskoling/SFO.

Se yderligere oplysninger på www.markusskolen.dk

SPIREN

Spiren i Haderslev søger 2 uddannede pædagoger til faste stillinger pr. 1. august 2022

Læs det spændende stillingsopslag på: www.spiren-haderslev.dk

XCC Xtreme character challenge

LÆS MERE OG TILMELD DIG NU PÅ:
WWW.4MDK.DK

4MDK 4

penta byg a|s
HOVED- OG TOTALENTREPRISER
pentabyg.dk

NYT OPLAG AF LÆSEGUIDE TIL GT

»Jeg giver den min bedste anbefaling, hvis du vil have et godt overblik over Det Gamle Testamente.«
BUDSKABET

200 sider | 199,95 kr.

GLÆDESKILDER TIL DIN LIVSVANDRING

»Bogen er sproglig elegant og indholdsmæssigt dyb, og jeg kan varmt anbefale den. Den udfordrer from vanetænkning med mange utraditionelle vinkler. «
BUDSKABET

304 sider | 299,95 kr.

Forlagsgruppen Lohse | 7593 4455
Læs mere og find et uddrag på lohse.dk

Thomasskolen
en kristen friskole

Vi søger lige nu:

Udskolingslærer

En af vores dygtige lærere går på barsel til sommer. Vi søger derfor en barselsvikar på fuld tid, der kan tiltræde 1. august. Der vil være mulighed for fast ansættelse fra august 2023.

Vi søger primært en lærer, der trives med arbejdet med udskolingseleverne i dansk og tysk, men brænder du for undervisning på andre trin og i andre fag, er der også mulighed for det.

Vi tilbyder en dejlig arbejdsplads på en skole, der prioriterer trivsel og faglighed højt. Skolen er inde i en spændende periode med nye pædagogiske tiltag og til august indvies en nybygget udskolingsafdeling. Vi er en skole med et kristent værdigrundlag og forventer, at du arbejder aktivt med på dette.

Hvis du har lyst til at vide mere om den ledige stilling, så kontakt konstitueret skoleleder Lone Hjorth Pedersen (5080 6750 eller lpe@thomasskolen.dk).

Ansøgningen, CV og relevante bilag skal være skolen i hænde senest den 2. maj 2022 og sendes til lpe@thomasskolen.dk

Ansættelse sker i henhold til gældende overenskomst mellem Lærernes Centralorganisation og Finansministeriet.

Thomasskolen er en kristen friskole, der er beliggende i Skovlunde, Ballerup. Læs mere om skolen på www.thomasskolen.dk.

TRO & MISSION
Udgives af Luthersk Mission,
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
dlm@dlm.dk / 48 20 76 60
www.dlm.dk

TRYK
Jørn Thomsen Elbo
Oplag 2.700.
ISSN 2446-4147
ISSN 1601-975X (Tro & Mission online)

ANSV. REDAKTØR
Nicklas Lautrup-Meiner
nlm@dlm.dk / 22 54 02 75

REDAKTION
Kaja Lauterbach, journalist/red.sekr.
Karin Borup Ravnborg, journalist
Ole Solgaard, journalist
Amalie Puggaard Poulsen, grafiker

Ideer og artikelforslag modtages gerne på tm@dlm.dk / 48 20 76 80.
Avisens indhold er ikke nødvendigvis udtryk for LM's ledelses holdninger.
Bibelcitater er fra den autoriserede oversættelse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

ABONNEMENT
Danmark: 425 kr. pr. år.
Unge under 30 år: 200 kr. pr. år.
Udlandet (herunder Færøerne og Grønland): 525 kr. pr. år.
Netabonnement: 200 kr. pr. år (unge under 30 år: 110 kr. pr. år)
Alle beløb + 40 kr. i gebyr, hvis man ikke er tilmeldt betalingsservice.
Abonnementet løber, til det bliver opsagt.
Ved adresseændring bedes oplyst både gammel og ny adresse.

ANNONCER
Annoncer til næste nummer skal være redaktionen i hænde senest tirsdag den 24. april 2021.
Se priser og betingelser på troogmission.dk.

NÆSTE NUMMER
Tro & Mission nr. 6 2022 udkommer 6. maj

KODE TIL TRO & MISSION ONLINE
2. kvartal 2022: 2022T&M-2kvt
1. kvartal 2022: 2022T&M-1kvt

STØT LM
Gaver til missionsarbejdet sendes til konto 2230 - 0726496390 eller via MobilePay 66288.
Se også dlm.dk/stoet.

KRISTIAN ANDERSEN
FAMILIEKONSULENT
KA@DLM.DK

SKØNT, AT FLERE SER **VÆRDIEN AF PARTERAPI**

Hvad laver du lige for tiden?
På det seneste har jeg haft en del undervisende opgaver, blandt andet en fællesaften med LM/LMU med temaet: "Hvad siger Bibelen om køn, ægteskab og sex" og en temadag om værdiformidling og forkyndelse i hjemmet. Desuden har jeg undervist en hel uge på Ordet og Israels Discipelskole i Israel.

Hvad er dine planer for den kommende tid?
Jeg har netop afsluttet det første af tre år af en uddannelse som sexolog. Ud over at give undervisning og terapi skal jeg også i gang med endnu en omgang online parkursus til efteråret.

Er der noget, som har glædet dig særligt på det seneste?
Jeg oplever at blive brugt af flere og flere par, som ønsker at gå i terapi. Det er glædeligt, at mange har den holdning, at det er legalt og værdifuldt at arbejde med sit ægteskab, når man oplever udfordringer.

Og så glæder jeg mig over, at vi i LM stadig har et godt tilbud om forlovelsessamtaler til unge, der gerne vil giftes. Det er skønt, at vi kan tilbyde det.

Er der et forbøns- eller takkeemne, du gerne vil dele?
Bed for par og familier. Bed om, at de par, som har brug for hjælp, må række ud efter den i tide.

Hvad laver du i fritiden?
Jeg kan godt lide at lave trækors af drivtømmer, se håndbold, være sammen med familien, komme på vandreture i naturen og nyde udeliv og bålmad.

Er der et bibelvers, du er særligt glad for?
Der er mange bibelvers, jeg er glad for, men her vil jeg bare minde om et salmevers fra min favorit-påskesalme (Hil dig frelser og forsoner, vers 7): *Du, som har dig selv mig givet, lad i dig mig elske livet, så for dig kun hjertet banker, så kun du i mine tanker, er den dybe sammenhæng.*

TRO & MISSION
INDUSTRIVÆNGET 40
3400 HILLERØD

FOTO: ISTOCKPHOTO

»

Det er bedre for jer, at ét menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde.

KAJFAS, JOHANNESEVANGELIET 18,14

JESUS TILBYDER OS **SIT EGET LIV**

Den sidste nat før korsfæstelsen stod Jesus overfor ypperstepræsten Kajfas. Han, som havde planlagt Jesu død og profeteret, at det var bedre, at én døde for folket.

Denne nat mødte Kajfas sin herre. Denne nat mødte han ham, der ville dø for dem, der spyttede på ham, torturerede ham og hamrede ham fast til et kors – ja, selv for Kajfas.

Kajfas er måske Bibelens mest usandsynlige profet. Men som synder er han hverken større eller mindre end alle andre.

I dag står du og jeg over for den korsfæstede. Han spørger ikke, om vi ligesom Kajfas har en flot titel eller kan tale store ord. Han tilbyder os sit eget liv. Den, der tager imod det, kan fejre påske af hjertet.